

СМЈЕРНИЦЕ

ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ МЕЂУИНСТИТУЦИОНАЛНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ И ЈАВНОГ ИНФОРМИСАЊА

**СМЈЕРНИЦЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ
МЕЂУИНСТИТУЦИОНАЛНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ И ЈАВНОГ
ИНФОРМИСАЊА**

**КОНТРОЛА МАЛОГ ОРУЖЈА И ЛАКОГ НАОРУЖАЊА У
БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ**

Сарајево, април 2024. године

ISBN: 978-92-9234-070-4

Сва права су придржана. Садржај ове публикације се може слободно користити и умножавати у образовне и друге непрофитне сврхе, с напоменом да свака таква репродукција има ознаку да је Мисија ОЕБС-а у БиХ извор текста.

ИНСТИТУЦИЈЕ ЗАСТУПЉЕНЕ У КООРДИНАЦИОНОМ ОДБОРУ ЗА КОНТРОЛУ МАЛОГ ОРУЖЈА И ЛАКОГ НАОРУЖАЊА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

- Министарство безбједности Босне и Херцеговине
- Тужилаштво Босне и Херцеговине
- Министарство одбране Босне и Херцеговине
- Министарство иностраних послова Босне и Херцеговине
- Министарство спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине
- Државна агенција за истраге и заштиту Босне и Херцеговине
- Дирекција за координацију полицијских тијела Босне и Херцеговине
- Гранична полиција Босне и Херцеговине
- Управа за индиректно опорезивање Босне и Херцеговине
- Министарство унутрашњих послова Републике Српске
- Федерално министарство унутрашњих послова
- Полиција Брчко дистрикта Босне и Херцеговине

САДРЖАЈ

1. УВОД.....	8
1.1. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ	9
1.2. СВРХА СМЈЕРНИЦА	10
1.3. ВРЕМЕНСКИ ОКВИР	10
2. ЦИЉЕВИ КОМУНИКАЦИЈЕ И ВРИЈЕДНОСТИ	11
2.1. ЦИЉЕВИ	12
2.1.1. ЦИЉЕВИ ИНТЕРНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ	12
2.1.2. ЦИЉЕВИ ЕКСТЕРНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ	12
2.2. КОМУНИКАЦИОНЕ ВРИЈЕДНОСТИ	12
2.3. СТИЛ ПИСАЊА.....	13
3. ЦИЉАНЕ ЈАВНОСТИ	14
3.1. ИНТЕРНЕ ЦИЉАНЕ ЈАВНОСТИ	15
3.1.1. ИНСТИТУЦИЈЕ ЗАСТУПЉЕНЕ У КО SALW-У	15
3.1.2. ОСТАЛЕ ИНСТИТУЦИЈЕ РЕЛЕВАНТНЕ ЗА ПИТАЊА КОНТРОЛЕ МАЛОГ ОРУЖЈА И ЛАКОГ НАОРУЖАЊА	15
3.2. ЕКСТЕРНЕ ЦИЉАНЕ ЈАВНОСТИ КАО МУЛТИПЛИКАТОРИ	15
3.2.1. МЕДИЈСКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ	15
3.2.2. ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЦИВИЛНОГ ДРУШТВА	16
3.2.3. ЛОКАЛНЕ ВЛАСТИ	16
3.2.4. МЕЂУНАРОДНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И ДОНАТОРИ	17
3.2.5. АКАДЕМСКА ЗАЈЕДНИЦА	17
3.2.6. ВЈЕРСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ	17
3.2.7. ГРАЂАНСТВО	18
4. УПРАВЉАЊЕ ПИТАЊИМА ОД ЈАВНОГ ЗНАЧАЈА.....	19

5. КОМУНИКАЦИОНИ АЛАТИ И КАНАЛИ	21
5.1. КОМУНИКАЦИОНИ АЛАТИ	22
5.1.1. КОНФЕРЕНЦИЈЕ ЗА НОВИНАРЕ.....	22
5.1.2. САОПШТЕЊЕ ЗА ЈАВНОСТ	22
5.1.3. ИНТЕРВЈУИ	22
5.1.4. ТЕМАТСКЕ ПРИЧЕ	22
5.1.5. ВЕБ-СТРАНИЦЕ	22
5.1.6. ТЕМАТСКО ФОРМАЛНО И НЕФОРМАЛНО ИНФОРМИСАЊЕ МЕДИЈА/ОСД/СТРУЧНЕ ЈАВНОСТИ.....	23
5.1.7. ИНФО ПРОИЗВОДИ – ЛЕЦИ, БРОШУРЕ, ПУБЛИКАЦИЈЕ	23
5.1.8. ЈАВНЕ ИНФОРМАТИВНЕ КАМПАЊЕ	23
5.2. КОМУНИКАЦИОНИ КАНАЛИ	23
5.2.1. ТВ.....	24
5.2.2. РАДИО	24
5.2.3. ОНЛАЈН МЕДИЈИ	24
5.2.4. ШТАМПАНИ МЕДИЈИ	24
5.3. ПРИНЦИПИ РАДА С МЕДИЈИМА	24
6. ПРОЦЈЕНА КОМУНИКАЦИЈЕ И ИНФОРМИСАЊА ЈАВНОСТИ	25
7. АНЕКС I- ПРЕПОРУКЕ	27
АКТИВНОСТИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ КОМУНИКАЦИЈЕ КО SALW-А И ДРУГИХ АГЕНЦИЈА ЗА ПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА, КОЈЕ НИСУ ПРЕДСТАВЉЕНЕ У ОВОМ ОРГАНУ.....	28
ДЕФИНИСАЊЕ ТЕМА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ГРАЂАНСТВО.....	28

1. УВОД

Смјернице за унапређење међуинституционалне комуникације и јавног информисања Координационог одбора за контролу малог оружја и лаког наоружања у Босни и Херцеговини које су представљене у наставку немају за циљ да замијене стратегије комуницирања нити комуникационе планове институција заступљених у КО SALW-у и/или агенција за провођење закона у вези с овом темом и њихових редовних, планираних или ад-хок активности.

Смјернице су оквир за дјеловање КО SALW-а које имају за циљ унаприједити комуникацију унутар КО SALW-а, с осталим релевантним институцијама, као и према грађанима, о темама зацртаним у Стратегији контроле малог оружја и лаког наоружања овог органа.

1.1. Основне информације

Питање контроле малог оружја и лаког наоружања високо је рангирано на листи безбједносних изазова у Босни и Херцеговини (БиХ) због велике количине оружја заосталог из ратног периода, али и употребе оружја у новим појавним облицима кривичних дјела, како у Југоисточној Европи, тако и у земљама чланицама Европске уније.

У документу „Процјена пријетњи од организованог криминала у БиХ“ (SOCTA) за период 2021. -2024. година спомиње се интензивирање куповине и продаје наоружања међу лицима која се доводе у везу с организованим криминалом, укључујући кријумчарење, илегалну препродају на „црном тржишту“ Европске уније гдје постоји повећана потражња, као и за чињење других кривичних дјела у БиХ.

Питање контроле SALW-а није родно неутрално и погађа и мушкарце и жене различите доби, укључујући и контекст породичних и партнерских односа. Род утиче на дистрибуцију и потражњу за ватреним оружјем, као и на специфичне ризике с којима се суочавају мушкарци и жене у вези са злоупотребом ватреног оружја.

БиХ је показала политичку, стратешку и оперативну посвећеност системском рјешавању

овог питања усвајањем низа релевантних докумената УН и ЕУ, као и најбољих пракси којима се регулише ово питање. То укључује препознавање да је интеграција родне перспективе у стратешки и оперативни оквир веома релевантна за ефикасну контролу SALW-а. С тим циљем, у Стратегији се наводи да ће БиХ радити на интеграцији родне перспективе у мјере контроле SALW-а, при чему се посебан значај придаје превенцији злоупотребе ватреног оружја у случајевима насиља у породици, јачању институционалних капацитета за креирање и провођење родно одговорних мјера као и повећању учешћа жена у контроли SALW-а. Осим тога, БиХ је међу ријетким земљама у региону са стратегијом контроле SALW-а и пратећим акционим планом - од 2006. године.

Праћење провођења Стратегије контроле SALW-а повјерено је Координационом одбору за контролу SALW-а у БиХ (у даљњем тексту КО SALW), стручном међуинституционалном органу који је основао Савјет министара БиХ. Овај орган, такође, координише и усмјерава активности, преузима ревизију и Стратегије и Акционог плана те годишње обавјештава Савјет министара БиХ о provedби. Рад овог органа уређен је Пословником. Административну подршку и помоћ овом органу пружа Министарство безбједности БиХ.

Мисија КО SALW-а обухвата:

- развој правног и институционалног оквира у области SALW-а;
- сарадњу и подизање свијести као кључне предуслове за стварање одговарајућих механизма за успјешну контролу малог оружја и лаког наоружања и њиховог утицаја на грађане;
- континуирано јачање свих расположивих ресурса;
- стварање безбједног окружења како у БиХ тако и ширем региону.

Визија

Босна и Херцеговина је безбједно друштво с успостављеним свеобухватним и одрживим механизмима за идентификацију, превенцију, кривично гоњење и контролу недозвољеног посједовања, злоупотребе и трговине ватреним

1 <http://www.msb.gov.ba/dokumenti/strateski/default.aspx?id=22236&langTag=bs-BA>

оружјем и муницијом, у складу са стандардима УН-а, ЕУ и другим међународним стандардима и најбољим праксама.

Стратегија за контролу SALW-а, која обухвата период 2021-2024. године, има следеће циљеве:

- унапређење/усклађивање правног оквира и провођење законодавства у области малог оружја и лаког наоружања;
- смањење злоупотребе незаконитог посједовања и трговине оружјем и муницијом;
- управљање питањем малог оружја и лаког наоружања у посједу Оружаних снага БиХ;
- сарадња с међународним и регионалним организацијама, као и организацијама цивилног друштва (CSO, енгл. акроним).

1.2. Сврха Смјерница

КО SALW је посвећен успостављању ефикасне, интегрисане и координиране међуинституционалне комуникације и информисања јавности. Ова посвећеност се једнако односи на интерну јавност – институције заступљене у КО SALW-у и остале институције које су релевантне за постизање циљева, а које су наведене у Акционом плану за provedбу Стратегије за контролу малог оружја и лаког наоружања, као и екстерну јавност - ширу јавност. С тим циљем, институције заступљене у КО SALW-у и агенцијама за provedбу закона (AZPZ) ће користити најефикасније и најефективније комуникационе алате, канале, као и најбоље доступне праксе.

Дакле, сврха Смјерница за унапређење међуинституционалне комуникације и јавног информисања је да се подигне свијест јавности о раду, функцијама и компетенцијама КО SALW-а и AZPZ-а и допринесе промоцији стратешких циљева у области контроле малог оружја и лаког наоружања. Осим тога, Смјернице имају за циљ усмјеравање и даљне унапређење комуникације, како између институција заступљених у КО SALW-у, тако и с другим релевантним институцијама и креирање оквира за плански и континуирани процес подизања свијести грађана о овом питању.

Специфичне теме које захтијевају свеобухватнији и темељитији приступ јавности могу се по указаној потреби описати у засебним комуникационим плановима (комуникационим пакетима), који ће остати увијек компатибилни и са Стратегијом контроле SALW-а и Смјерницама.

У provedби Смјерница, КО SALW/AZPZ ће обезбиједити да нико не буде дискриминисан на основу старости, класе, инвалидитета, статуса запослења, етничког или националног поријекла, расе или боје коже, ХИВ статуса, брачног статуса, вјерских или политичких увјерења, одговорности за дјецу или издржавана лица, пола, сексуалности или синдикалне активности.

1.3. Временски оквир

КО SALW ће надзирати provedбу Смјерница за унапређење међуинституционалне комуникације и информисања јавности.

Проведба Смјерница ће почети након што их усвоји КО SALW, а ажурирање овог документа ће се вршити у складу с циљевима Стратегије за SALW.

О питањима родне равноправности ће се водити рачуна приликом сваког ажурирања документа, које ће се одвијати у складу с промјенама и циљевима из Стратегије за контролу SALW-а.

2. ЦИЉЕВИ КОМУНИКАЦИЈЕ И ВРИЈЕДНОСТИ

2.1. Циљеви

Свеобухватни циљеви Смјерница за унапређење међуинституционалне комуникације и јавног информисања су:

- пружити јавности јасан, свеобухватан, кохезиван увид и објашњења политика контроле малог оружја и лаког наоружања;
- допринијети подизању свијести јавности о ризицима малог оружја и лаког наоружања, укључујући корелацију између родно заснованог насиља и злоупотребе малог оружја и лаког наоружања;
- допринијети функционалном дијалогу о питањима контроле малог оружја и лаког наоружања у јавном простору кроз комуникацију с организацијама цивилног друштва и локалним властима;
- допринијети подизању свијести о улогама и одговорностима различитих актера и циљане јавности;
- д о д а т н о у н а п р и ј е д и т и међуинституционалну комуникацију о питањима малог оружја и лаког наоружања.

2.1.1. Циљеви интерне комуникације

Да би се обезбиједио максималан ниво координације и рационализације активности, циљеви су сљедећи:

- даљне побољшање комуникације и сарадње унутар КО SALW-а;
- даљне побољшање комуникације између КО SALW-а и осталих институција релевантних за питања SALW-а, прије свега агенција за провођење закона на кантоналном нивоу;
- допринијети промоцији питања у вези са SALW-ом, укључујући и питања која се односе на родну равноправност међу особљем релевантних институција;
- унаприједити капацитете за односе с медијима и информисање јавности кантоналних AZPZ, ако исти искажу потребу за унапређењем капацитета.

2.1.2. Циљеви екстерне комуникације

У циљу покретања процеса промјена у понашању, циљеви су сљедећи:

- обезбиједити разумијевање активности, програма и циљева контроле малог оружја и лаког наоружања у јавности;
- подићи максимално свијест јавности о ризицима и опасностима малог оружја и лаког наоружања;
- допринијети подизању свијести о улогама и одговорностима различитих актера и циљаних сегмената јавности;
- подстицати проактивну сарадњу с медијима, организацијама цивилног друштва које се баве овом темом, локалним властима и свим осталим релевантним актерима и интересним групама.

2.2. Комуникационе вриједности

Сљедеће основне вриједности ће се узимати у обзир у комуникацији и јавном информисању институција заступљених у КО за SALW и AZPZ:

- **Отвореност;**
Од власти се очекује да проактивно и благовремено извјештавају о својим активностима и подстичу се да информације о свом раду широко дистрибуирају. С тим циљем, институције заступљене у КО за SALW и AZPZ ће промовисати отвореност у својим активностима и формулисати своју комуникацију да би се максимизирао досег до сваке циљне групе и одговорило на специфичне потребе за информацијама медија и актера, односно на захтјеве за интервјуе, специфичне податке итд.
- **Поузданост;**
КО SALW/AZPZ ће обезбиједити да све информације које се дистрибуирају буду тачне, јасне и адекватне.

- **Непристрасност;**
КО SALW/AZPZ ће обезбиједити да различита гледишта буду подједнако узета у обзир у комуникацији те да комуникација служи свим заинтересованим странама на једнак начин и да су неутралност и непристрасност камен-темељац комуникације.
- **Јасноћа;**
КО SALW/AZPZ ће обезбиједити јасноћу порука да би се омогућило да поруке буду разумљиве и да се спријече неспоразуми.
- **Интерактивност;**
Подстиче се интерактивност у комуникацији између институција заступљених у КО SALW/AZPZ. То значи да што је шира дискусија и сарадња прије и током припреме одређене комуникационе или теренске активности, то је бољи резултат. Предности интерактивне комуникације су вишеструке: континуирано ажурирање и комуникација с публиком, транспарентност комуникације, додатне могућности усклађивања, брзо разумијевање да ли је порука примљена или схваћена.

- **Родно осјетљив језик**
Подстиче се да институције заступљене у КО SALW/AZPZ у својој комуникацији укључују родно осјетљив језик. Родно осјетљив језик значи коришћење и примјену језика на начин који се обраћа свим родовима или идентитетима на једнако видљив и респектабилан начин.

2.3. Стил писања

У циљу успостављања ефикасних односа с циљаним јавностима, КО SALW/AZPZ ће увијек настојати да користи најдиректнији и најприкладнији језик, објаснити стручне појмове, избјегавати жаргон и понудити неопходне информације да би се обезбиједило да сва комуникација буде разумљива најширој могућој публици.

Писана комуникација ће бити:

- јасна;
- концизна;
- конзистентна.

3. ЦИЉАНЕ ЈАВНОСТИ

3.1. Интерне циљане јавности

3.1.1. Институције заступљене у КО SALW-у

Чланови КО SALW-а одржавају редовне састанке да би разговарали о provedби Стратегије за контролу SALW-а, међусобно се информисали о новим догађајима и размијенили информације. Између састанака, чланови комуницирају у усменој и писаној форми, користећи комуникационе канале адекватне за дату прилику (мејл, телефон, онлајн или уживо, службени допис итд.).

Препорука:

- Увести праксу информисања особља сваке институције заступљене у КО SALW-у о релевантним дешавањима, посебно у периоду провођења активности подизања свијести јавности. То ће помоћи да се боље искористи њихов огроман потенцијал као партнера у комуникацији и мултипликатора порука.

3.1.2. Остале институције релевантне за питања контроле малог оружја и лаког наоружања

Комуникација КО SALW-а са осталим институцијама релевантним за провођење Стратегије за контролу SALW-а на различитим нивоима, а које су наведене у Акционом плану ове стратегије, првенствено кантоналних агенција за провођење закона, регулисана је различитим интерним правилима и прописима институција о томе ко кога службено информиса и ко с ким комуницира, како хоризонтално тако и вертикално. Та интерна правила и прописи се поштују.

Препоруке:

- Проширити комуникацију и сарадњу с другим институцијама, посебно кантоналним агенцијама за провођење закона, имајући у виду да су питања у вези са SALW-ом директно повезана с радом који обављају на терену на локалном нивоу. Ово ће помоћи у подизању профила ових институција у области контроле SALW-а и помоћи КО SALW-у да прошири свој домет укључивањем порука које се односе на

SALW у догађаје/комуникације које ове институције организују независно.

- Организовати годишње промотивне догађаје SALW-а широм градова у БиХ, гдје су сједишта ентитетских министарстава унутрашњих послова, Брчко дистрикта БиХ и кантоналних министарстава унутрашњих послова те окупити представнике органа за провођење закона на овом нивоу, власти локалне заједнице и OCD-а.
- Обезбиједити да релевантни представници осталих институција релевантних за питања контроле малог оружја и лаког наоружања буду позивани као панелисти на различите медијске догађаје, састанке, конференције итд. које организује КО SALW/AZPZ и заузврат побринути се да чланови КО SALW-а буду на располагању да учествују у догађајима који се односе на SALW, а које организују горе наведене институције.

3.2. Екстерне циљане јавности као мултипликатори

3.2.1. Медијске организације

Позадина: Интересовање медија за питања у вези са SALW-ом у земљи није континуирано. Напомиње се да се интересовање медија повећава након инцидента који укључују употребу ватреног оружја те током активности подизања свијести јавности и кампања које националне или међународне институције/организације спорадично проводе о питањима у вези са SALW-ом.

Препоруке:

- Подстицати координиран и проактиван приступ медијима да би се подстакнуо њихов интерес и указало на важност питања у вези са SALW-ом за добробит грађана.
- Организовати круг састанака с уредницима широм земље.
- Организовати тематске информативне састанке са новинарима с циљем истицања важности овог питања у цијелој земљи.
- Позивати медије на сесије КО SALW-а и омогућити им приступ службеницима и стручњацима КО SALW-а.

- Наставити с праксом позивања медија на мјеста уништавања оружја.
- Обезбиједити да подаци презентовани медијима буду раздвојени према полу кад год је то могуће, имајући на уму специфичан положај најугроженијих група. Презентација података и информација треба да укључује кључне концепте родне анализе (пол, род, родне улоге, интерсекционалност). Додатно, покушаће се идентификовати и у највећој могућој мјери презентовати, узроци родних неједнакости, што би могло да допринесе истицању питања малог оружја и лаког наоружања као важног питања у јавности.

3.2.2. Организације цивилног друштва

Позадина: Подстицати сарадњу са OCD-ом који се сматра мостом између грађана и органа власти и који помаже да се мишљења заинтересованих грађана/ки артикулишу на конструктивнији начин. Дакле, сарадња са формалним и неформалним удруженјима која се баве заштитом и промоцијом права жена и феминистичким организацијама је од посебне важности пошто њихово искуство у изградњи мира и безбједности у постконфликтним друштвима може значајно да допринесе садржају тематских активности као и обиму и утицају на јавно информисање и процес консултација. Поред тога, те организације могу да буду важан фактор доприноса планирању, провођењу и евалуацији различитих активности у вези с родним аспектима SALW-а. Стога, кроз сарадњу с организацијама цивилног друштва, органи власти могу да их користе као додатну вриједност, стручно знање и ресурсе. С друге стране, пружањем подршке организацијама цивилног друштва, органи власти помажу у унапређењу њихових капацитета да ефикасније врше своју улогу у развоју политика и пружању услуга.

Не само да сарадња с овим сегментом друштва помаже да се ефикасније повећа досег и ефекат комуникационих напора, већ локални ангажман и партнерски рад могу помоћи да поруке буду боље прихваћене.

Препоруке:

- Даље јачати и интензивирати комуникацију и сарадњу с организацијама цивилног друштва, посебно са формалним и неформалним удруженјима која се баве заштитом и промоцијом права жена и феминистичким организацијама. Предности овог облика сарадње су вишеструке: подстицати и омогућити OCD активно укључивање у процес јавних консултација о релевантним законима и учешће и суорганизацију иницијатива за подизање свијести јавности, али и ослањање на њихову стручност и заједничко извођење анализа, извјештаја и сл. о датој теми.
- Повремено или по потреби позивати представнике OCD-а на конференције, састанке, радионице итд. и заузврат побринути се да чланови КО SALW-а буду доступни за сличне догађаје које организује OCD.

3.2.3. Локалне власти

Позадина: Локални ниво је нарочито обећавајућа платформа за комуникацију јер а) то је ниво с којим већина грађана/ки има директну интеракцију кад је ријеч о њиховим потребама и интересима и б) локалне власти имају снажан политички легитимитет међу грађанима/кама. Није потребно посебно напомињати да локалне власти имају снажан интерес у томе да почну да подржавају циљеве контроле SALW-а и преносити поруке на локалном нивоу, с обзиром на то да се све врсте инцидената с оружјем догађају на локалном нивоу и утичу на грађане/ке којима су они директно одговорни за свој рад.

Препоруке:

- Подстицати организацију годишњих промотивних догађаја о SALW-у широм градова у БиХ, односно подручја која покривају ентитетска министарства унутрашњих послова, Брчко дистрикт БиХ и кантонална министарства унутрашњих послова те окупити представнике органа за провођење закона на овом нивоу, власти локалне заједнице и организације цивилног друштва.

- Искористити постојеће канале комуникације појединачних локалних заједница, као што су веб-странице општина/града, директна интеракција с грађанима на форумима локалних заједница, који ће вјероватно привући много посјетилаца итд. да би се уврстили информативни производи у вези са SALW-ом или поруке. Локалне власти већ имају искуства у provedби локалних акционих планова за родну равноправност и provedби Резолуције УН 1325 Жене, мир и безбједност, па би сарадња по питању SALW-а могла да резултира препознавањем родне димензије ове активности у будућности и као дио њихових редовних активности.

3.2.4. Међународне организације и донатори

Позадина: Постоји добро успостављена пракса сарадње КО SALW-а с међународним партнерима/донаторима. КО SALW доставља ажуриране информације о статусу у provedби активности, укључујући и информације о различитим исказаним потребама актера у БиХ као и у вези са специфичним пројектима и програмима у складу са захтјевима извјештавања појединачних донатора.

Међународне организације као нпр. SEESAC, УН, ОЕБС, ЕУ, као и различите амбасаде, до сада су понудили значајну финансијску и техничку помоћ усмјерену на изградњу капацитета, куповину опреме, размјену најбољих пракси итд. укључујући иницијативе за подизање свијести јавности.

Препоруке:

- Проширити сарадњу с међународним организацијама на оне с искуством у рјешавању питања родне равноправности у различитим областима, укључујући и безбједност.
- Подстицати организовање догађаја у заједничкој организацији међународних партнера и институција које чине SALW и AZPZ за различите заинтересоване стране.

3.2.5. Академска заједница

Позадина: КО SALW до сада није сарађивао с представницима академске заједнице у БиХ, стога је подстицање сарадње с академском заједницом важна активност. Улога ове заједнице је трострука. Прво, као едукатори имају важан утицај на формирање ставова студената. Друго, као стручњаци за одређену тематику имају кредибилитет у јавности. И треће, могу такође да помогну у одабиру адекватног оквира за родну анализу и представљање резултата.

Препоруке:

- Подстицати сарадњу са представницима академске заједнице широм земље, са посебним фокусом на факултете за безбједносне студије, криминологију и правне наставне планове и програме, уз пуно поштовање родне равноправности.
- Промовисати теме у вези са SALW-ом подстицањем факултета/универзитета да активно промовишу/делегирају теме у вези са SALW-ом за магистеријум и/или докторске тезе.
- Редовно позивати представнике академске заједнице на конференције, семинаре итд., укључујући и гостујуће предаваче, и заузврат учинити доступним чланове КО SALW-а за сличне догађаје које организују факултети/универзитети.

3.2.6. Вјерске заједнице

Позадина: КО SALW до сада није сарађивао с представницима вјерских заједница у БиХ. Имајући у виду важну улогу вјерских заједница у босанскохерцеговачком друштву, подстицање сарадње с вјерским заједницама може значајно да допринесе у мултиплицирању порука о важним друштвеним процесима, а промјена у понашању која је потребна да би се ријешило питање тзв. „културе оружја“, један је од тих процеса.

Препоруке:

- Подстицати сарадњу с управом вјерских заједница широм земље.
- Договарати се с вјерским заједницама у БиХ да интегришу и подрже поруке у вези са SALW-ом у различитим приликама, односно када службеници комуницирају с вјерницима и јавношћу уопште.

- Договарати се с вјерским заједницама у БиХ да посебно гласно артикулишу опасности употребе ватреног оружја уочи релевантних вјерских празника, када је употреба ватреног оружја традиционално у порасту.

3.2.7. Грађанство

Позадина: Информисање грађана, посебно жена и младих у вези с питањима ризика и опасности од SALW-а као и улога и одговорности у вези с тим, најважнија је појединачна активност комуникације и јавног информисања на терену о питањима КО SALW-а.

Препоруке:

- Искористити већ постојеће канале комуникације институција заступљених у КО SALW-у и међународним организацијама за даљње интензивирање приступа и информисања грађана.
- Организовати јавне догађаје различитих формата за директну интеракцију с грађанима и коришћење повратних информација за прилагођавање јавне комуникације, задовољавање њихових потреба за информацијама и одговарање на појединачне упите.

- Потрудити се да и мушкарци и жене буду подједнако заступљени у комуникационим и теренским информативним активностима да би се обезбиједило привлачење група које су јако погођене, посебно жене и млади. У том циљу, КО SALW/AZPZ може да користи вјештине и компетенције колегиница које већ раде у одјељењима за медије и јавно информисање различитих агенција за провођење закона, које су и полицијске службенице и цивили (као што је одјељење/одсјек за односе с јавношћу Министарства унутрашњих послова Републике Српске, Министарства унутрашњих послова Зеничко-добојског, Тузланског и Средњобосанског кантона и Полиција Брчко дистрикта БиХ и др.). Обезбиједити да се истраживања и анализе увијек заснивају на родно осјетљивој методологији. Обезбиједити да презентовани подаци увијек буду раздвојени према полу. Увијек позитивно рјешавати родне и добне стереотипе тако што ће се, на примјер, промовисати узорни млади жене те користити доносиоце одлука, чланице ОСД-а, локалне заједнице итд. у преношењу кључних порука.

4. УПРАВЉАЊЕ ПИТАЊИМА ОД ЈАВНОГ ЗНАЧАЈА

4.1. Управљање питањима од јавног значаја

Повећана комуникација и информисање јавности о питањима SALW-а ће привући пажњу и побудити интерес медија за активности институција у саставу КО за SALW и AZPZ. Изузев тематских кампања за подизање свијести јавности и различитих информативних догађаја који се припремају знатно унапријед, теме комуникације да буду различите. Док ће неке теме осмислити КО SALW/AZPZ и комуницирати у активностима различитих формата и форми, неке теме ће диктирати околности у датом тренутку, подстакнуте интересом медија и/или грађана. У том смислу, потребно је уложити напор да се идентификују и предвиде потенцијалне теме/питања, коришћењем формалних канала као што су мониторинг, праћење и анализа медијских натписа и информације од институција заступљених у КО SALW-у, као и неформалних информација, попут контаката с новинарима.

5. КОМУНИКАЦИОНИ АЛАТИ И КАНАЛИ

Комуникациони алати описани у наставку детаљно су објашњени у Приручнику за комуникацију који је приложен уз овај документ да би се помогло потенцијалним комуникаторима о питањима у вези са SALW-ом који се налазе на различитим географским локацијама/институцијама широм БиХ у бољем разумијевању процеса комуникације с медијима и/или широј јавности.

5.1. Комуникациони алати

5.1.1. Конференције за новинаре

Организација конференције за новинаре добра је пракса за информисање јавности и пружање платформе новинарима да постављају питања која они сматрају релевантним за јавност. Међутим, потребно је имати на уму да свака тема не заслужује конференцију за новинаре. Осим тога, припрема конференције за новинаре захтијева претходне консултације међу институцијама/панелистима који учествују, да би се избјегло преклапање тема у обраћањима и послале једногласне поруке.

Препорука:

- Користити конференције за новинаре као средство комуникације о питањима SALW-а, након сједница КО-а и важних најава.

5.1.2. Саопштење за јавност

Саопштење за јавност је најчешћи комуникациони алат који служи за комуникацију о важној теми коју је потребно представити или промовисати у јавности и којим се жели изазвати додатни интерес новинара за дату тему. Након слања саопштења, потребно је анализирати његову пропраћеност у медијима, да би се могле предложити корективне мјере.

Препоруке:

- Наставити праксу комуницирања важних тема путем саопштења за јавност.
- Обезбиједити дистрибуцију саопштења за медије на локалном нивоу путем канцеларије за односе с јавношћу кантоналних агенција за провођење закона.
- Обезбиједити објављивање саопштења за јавност на веб-страницама институција заступљених у КО SALW-у.

5.1.3. Интервјуи

Интервју се користи када постоји потреба за пружањем подробније слике и бољим разумијевањем одређеног питања, обезбеђивањем публициитета, стварањем интереса и изградњом свијести. Интервјуи за медије често допуњују комуникацију путем других алата (нпр. конференција за штампу или покретање кампање подизања свијести јавности).

Препорука:

- Више користити интервјуе у комуникацији у свим доступним форматима - штампани, *онлајн*, радио и ТВ и искористити потенцијал чланова КО SALW-а који представљају различите институције који и на тај начин могу да понуде различите перспективе у питањима у вези са SALW-ом.

5.1.4. Тематске приче

Тематска прича се користи када постоји потреба да се једна одређена тема представи у дужем формату, а *обично допуњује комуникацију путем других алата.*

Препорука:

- Подстицати праксу израде кратких прича, јер оне одражавају занимљив развој догађаја и теме из цијеле земље и из свих институција укључених у питања у вези са SALW-ом.
- Обезбиједити да се приче дијеле на веб-страницама институција заступљених у КО SALW-у.

5.1.5. Веб-странице

Веб-странице нуде свеобухватан и цјеловит увид у рад организације и уклапају се у навике потрошача. Коришћење овог алата је од посебног значаја у периодима кампања за подизање свијести јавности. Осим тога, веб-страница је такође релевантан алат за евалуацију комуникационих и јавно информативних активности (за мјерење промета, за анализу подручја од интереса посјетилаца итд.)

Препорука:

- Подстицати промоцију састанака чланова КО SALW-а на веб-страницама институција заступљених у КО SALW-у, као и свих оних активности које институције, чланице КО SALW-а, проводе с циљем provedбе Стратегије контроле SALW-а.

5.1.6. Тематско формално и неформално информисање медија / OCD / стручне јавности

Формални или неформални, ови догађаји су провјерени начин да се понуде опширније и детаљније информације о одређеном питању. У позивницама мора бити јасно назначено да ли је догађај службени или неслужбени да би учесници/це унапријед знали/е каквом догађају ће присуствовати. С друге стране, ови догађаји су добро прихваћени у циљаној јавности.

Препорука:

- Увести праксу одржавања тематских информативних састанака за читав спектар публике – медије, OCD, академике, стручну публику. Користи су двоструке – едукација циљане публике и његовање партнерства.

5.1.7. Инфо производи – леци, брошуре, публикације

Било да се дистрибуирају на јавном мјесту, дијеле појединцима или шаљу мејлом, различити инфо производи су прилично популарни. Могу да се користе за представљање институције, одређене теме, давање савјета итд.

Препорука:

- Подстицати праксу развоја информационих производа различитих формата, које ће садржавати информације о темама које су идентификоване као приоритетне у Стратегији за контролу SALW-а.

5.1.8. Јавне информативне кампање

Јавне информативне кампање су важан комуникациони алат за ширење информација и утицање на ставове и понашање, друштвене

норме и стварно понашање. Организација кампања омогућава да се питања координирано адресирају из перспективе циљане јавности и пружају платформу за комбиновање свих комуникационих алата и канала за успјешно преношење поруке.

Препорука:

- Подстицати провођење кампања за подизање свијести јавности као редовну комуникациону и јавно информативну активност, планирати и додијелити буџет за ову сврху и обезбиједити комплементарност с активностима подизања свијести јавности које планирају и плаћају међународне организације и различити донатори.

5.2. Комуникациони канали

Према најновијим истраживањима медијске слике, традиционални медији се суочавају са изазовима да задрже корак са онлајн конкуренцијом. Кад се уз то узме у обзир и чињеница да се уреднички простор смањује, као и борба ко ће први пласирати вијест, све то повећава притисак у раду с медијима у БиХ. Стога, свака врста медија захтијева посебан приступ. Ово су генерални принципи које захтијева рад са свим врстама медија:

5.2.1. ТВ

ТВ станице су и даље најрелевантнији извор информација будући да, како наводи Агенција за статистику БиХ, свеукупно 78% људи користи програм ТВ станица као извор информација.

5.2.2. Радио

Локалне и државне радио-станице имају изузетно јак утицај на информисање становништва, како у урбаним центрима, тако и у руралним подручјима гдје је становништво углавном раштркано.

5.2.3. Онлајн медији

Релевантност *онлајн* медија у информисању јавности константно расте. Онлајн медији су посебно важни у информисању младих. У истраживању Агенције за статистику БиХ о корисницима интернета у БиХ из 2021. године, њихов број је процијењен на 75,5%, од којих 72,8% користи интернет да се информише о догађањима у држави.

5.2.4. Штампани медији

Иако су штампани медији доступни само одређеном постотку јавности, они су и даље једна од виталних компоненти у креирању и формирању знања и ставова о одређеним питањима, поготово јер је већина штампаних медија доступна и у *онлајн* формату. У слању порука, важно је ослонити се и на дневне и на седмичне новине као и часописе.

5.3. Принципи рада с медијима

Да би се максимизирао учинак у раду с различитим врстама медија, треба се придржавати следећих принципа рада:

Онлајн

- Различити формати и фокус
- Користите штампане, визуелне и аудио-елементе
- Оптимална флексибилност
- Омогућава интерактивни дијалог
- Свак може бити репортер
- Огромне могућности, велики ризици

Емитери

Телевизија

- Потпуно вођење визуелним и звучним записима
- Различити формати
- Емоционална компонента, лична релевантност
- Рад уз строге рокове за заказане програме

Радио

- Ослањати се на звучне записе и звук
- Различити формати
- Рад уз строге рокове за заказане програме

Штампа

Новине

- Приступ гласноговорницима за детаљне интервјуе
- Омогућавају детаљније објашњење
- Супротстављање различитим роковима

Часописи

- Више детаљнијих интервјуа
- Перспектива релевантна за читаоце
- Дужи рокови

Новинске агенције

- Увијек желе причу на првом мјесту и увијек у роковима
- Сервисирање свега наведеног

6. ПРОЦЈЕНА КОМУНИКАЦИЈЕ И ИНФОРМИСАЊА ЈАВНОСТИ

Препоручује се да се врши стални мониторинг и евалуација комуникационих и активности информисања јавности да би се обезбиједила њихова ефикасност – мјерење успјеха и предлагање корективних мјера, стицање увида у потребе и мишљења циљаних јавности и њихово коришћење за планирање будућих активности.

Оквир за мониторинг и евалуацију је припремљен као засебан документ, и налази се у прилогу Смјерница за унапређење међуинституционалне комуникације и јавног информисања.

АНЕКС I – ПРЕПОРУКЕ

Ово су препоруке радних група састављених од представника институција заступљених у КО за SALW и кантоналних министарстава унутрашњих послова по редослиједу појављивања, односно како су представљене. Након разматрања ових препорука и накнадног усвајања од Координационог одбора за контролу SALW-а, оне ће бити интегрисане у овај нацрт Смјерница за унапређење међуинституционалне комуникације и јавно информисање.

Активности за унапређење комуникације КО SALW-а и других агенција за провођење закона, које нису представљене у овом органу

- На основу претходно утврђеног сета мјера, КО SALW је у обавези да претходно контактира и анкетира све агенције за провођење закона, односно и оне које нису чланице КО SALW-а, кад је ријеч о плану активности, акцијама, кампањама и свим пословима и задацима који су им дати у надлежност.
- У вези с претходном препоруком, потребно је да КО SALW благовремено изврши планирање активности за наредну годину и да их прије реализације достави на разматрање свима, да би доставили сугестије и мишљења.

- КО SALW би требало да повремено одржава састанке у свим кантонима, ентитетима и Брчко дистрикту да би се приближио грађанима, организацијама цивилног друштва и локалним заједницама.
- Успостављање редовне, истовремене и благовремене комуникације КО SALW-а према агенцијама за провођење закона, које ће примљене информације презентовати даље на локалном нивоу и пласирати јавности исти дан.

Дефинисање тема од интереса за грађанство

- Треба узети у обзир родни аспект у оквиру свих тема. Што се тиче одабира тема, потребно је обезбиједити да оне покривају и контролу малог оружја и лаког наоружања, с једне, и најразноврсније облике родно заснованог насиља, с друге стране.

